

HỌC TẬP VÀ LÀM THEO TƯ TƯỞNG, ĐẠO ĐỨC PHONG CÁCH HỒ CHÍ MINH TRONG CÁN BỘ, ĐẢNG VIÊN NHIỆM VỤ QUAN TRỌNG TRONG BẢO VỆ VỮNG CHẮC NỀN TẢNG TƯ TƯỞNG CỦA ĐẢNG

PGS, TS HUỲNH THỊ GẨM

Học viện Chính trị Khu vực II

Tóm tắt: Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh là một nội dung quan trọng của công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng; góp phần xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh về chính trị, tư tưởng, tổ chức và đạo đức, xây dựng đội ngũ cán bộ, nhất là đội ngũ cán bộ cấp chiến lược đủ năng lực, phẩm chất, ngang tầm nhiệm vụ. Tuy nhiên, ở một số nơi việc triển khai nhiệm vụ này còn những hạn chế, khiếm khuyết. Bài viết nêu một số giải pháp đóng góp vào đẩy mạnh học tập, làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trong đội ngũ cán bộ, đảng viên - một nhiệm vụ quan trọng để bảo vệ vững chắc nền tảng tư tưởng của Đảng hiện nay.

Từ khóa: Cán bộ, đảng viên, học tập, làm theo; tư tưởng; đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh

1 Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khẳng định, đội ngũ cán bộ là gốc của mọi công việc, “muôn việc thành công hoặc thất bại, đều do cán bộ tốt hay kém”¹; “Để lãnh đạo cách mạng, Đảng phải mạnh. Đảng mạnh là do chi bộ tốt. Chi bộ tốt là do các đảng viên đều tốt”². Cán bộ, đảng viên có vai trò rất quan trọng trong toàn bộ tiến trình cách mạng Việt Nam. Cùng với chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh là nền tảng tư tưởng của Đảng; đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh định hướng cho hành động của mỗi người. Để làm tròn chức trách nhiệm vụ của mình, đội ngũ cán bộ, đảng viên cần được đào tạo, học

tập, làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh.

Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng, Đảng ta phải là một đảng chân chính cách mạng; “Đảng ta là đạo đức, là văn minh”³. Theo đó hàm nghĩa, Đảng phải là một tổ chức bao gồm những cán bộ, đảng viên có trí tuệ sáng suốt, có năng lực, phải tiến bộ, phải có đạo đức trong sáng; trách nhiệm của đảng viên là “phải luôn luôn làm gương mẫu trong công việc chuyên môn, trong việc học tập, trong tăng gia sản xuất, trong mọi việc”⁴... Theo đó, yêu cầu cán bộ, đảng viên phải là những người phải đảm bảo tiêu chuẩn, phải có đạo đức cách mạng, am

hiểu lý luận, có tài năng, phong cách phù hợp với mọi hoạt động và phải làm gương.

Trong quá trình lãnh đạo cách mạng Việt Nam, Đảng rất quan tâm giáo dục, tu dưỡng, rèn luyện cho cán bộ, đảng viên. Đảng ban hành chỉ thị và tổ chức nhiều đợt nghiên cứu, học tập tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh để xây dựng Đảng trong sạch vững mạnh cả về tư tưởng, chính trị, tổ chức, đạt được nhiều kết quả về thực tiễn và lý luận. Tiếp tục những kết quả đạt được trong việc thực hiện Chỉ thị số 03-CT/TW về tiếp tục đẩy mạnh việc học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh, Bộ Chính trị khóa XII ra Chỉ thị 05-CT/TW, ngày 15-5-2016 “Về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”, yêu cầu đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh đối với nhiều đối tượng, trong đó chú trọng đội ngũ cán bộ, đảng viên. Việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh “trở thành nhiệm vụ quan trọng, thường xuyên của mỗi cấp ủy, tổ chức đảng và cán bộ, đảng viên, đóng góp quan trọng vào công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng, thúc đẩy việc tự giác nêu gương của cán bộ, đảng viên, người đứng đầu..., góp phần kiểm chế, ngăn chặn tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ”⁶.

Tuy nhiên, việc tu dưỡng, rèn luyện, làm theo Hồ Chí Minh, nhất là trách nhiệm nêu gương của “cán bộ, đảng viên, đặc biệt người đứng đầu chưa thường xuyên; một số cán bộ, đảng viên suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, vi phạm các quy định của Đảng, vi phạm pháp luật”⁶; một bộ phận đảng viên “không tuân thủ nguyên tắc của Đảng; quan liêu, tham nhũng, lãng phí, cá nhân chủ nghĩa, cơ hội, thực dụng, bè phái, gây mất đoàn kết nội bộ; chưa nêu cao ý thức trách nhiệm trước tổ chức, cơ quan, đơn vị, địa phương và nhân dân”⁷... Đại hội lần thứ XIII của Đảng (1-

2021) rất chú trọng việc nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, đảng viên: “Tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức có đủ phẩm chất, năng lực, uy tín, phục vụ nhân dân và sự phát triển của đất nước”⁸; và “đẩy mạnh học tập, làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”⁹. Ngày 18-5-2021, Bộ Chính trị đã công bố Kết luận số 01-KL/TW về tiếp tục thực hiện Chỉ thị 05-CT/TW của Bộ Chính trị “Về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”. Bộ Chính trị yêu cầu thực hiện tốt các nhiệm vụ về nâng cao nhận thức; kết hợp học tập với làm theo; phát huy vai trò, trách nhiệm nêu gương; đổi mới nội dung, phương pháp, hình thức học tập, tuyên truyền; đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả việc nghiên cứu vận dụng, phát triển chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; về kiểm tra, giám sát...

Hiện nay, để phát huy vai trò tự giác nêu gương của cán bộ, đảng viên, góp phần kiểm chế, ngăn chặn tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ”¹⁰, bảo vệ vững chắc nền tảng tư tưởng của Đảng như Đại hội XIII của Đảng đã đề ra, từ các cấp ủy Đảng, tổ chức Đảng các cấp đến mỗi cán bộ, đảng viên cần thực tốt những nhiệm vụ và giải pháp sau:

Thứ nhất, tuyên truyền, giáo dục cho cán bộ, đảng viên hiểu rõ, nhận thức đúng về tầm quan trọng và nội dung của tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh

Cán bộ, đảng viên cần hiểu rõ vai trò nền tảng tư tưởng của chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh để có trách nhiệm góp phần hiện thực hóa, giữ gìn, phát triển. Tư tưởng Hồ Chí Minh có giá trị lớn lao, dẫn đường cho Đảng, dân tộc và sự nghiệp cách mạng Việt Nam: “là tài sản tinh thần vô cùng to lớn và quý giá của Đảng và dân tộc ta, mãi mãi soi đường cho sự nghiệp cách mạng của nhân

dân ta giành thắng lợi”¹¹. Đạo đức, phong cách ngời sáng của Chủ tịch Hồ Chí Minh chính là phương hướng, kim chỉ nam cho hành động của mỗi cán bộ, đảng viên. Thực tế, Đảng Cộng sản Việt Nam với tư tưởng cách mạng, khoa học, tiến bộ, chân chính và phương hướng hành động đúng đắn, phù hợp đã lãnh đạo nhân dân ta làm cách mạng giành nhiều thắng lợi to lớn, đặc biệt là thời kỳ đổi mới hiện nay. Do đó toàn thể cán bộ, đảng viên phải hiểu thật đúng, thật rõ vai trò, giá trị to lớn của tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Từ nhận thức đúng

đến về tư tưởng Hồ Chí Minh, cán bộ, đảng viên có trách nhiệm phổ biến, tuyên truyền, giáo dục cho quần chúng nhân dân, nhất là thế hệ trẻ, hiểu rõ và nhận thức đúng về tư tưởng, đạo đức, phong cách của Người và quyết tâm học tập, noi theo.

Để vận dụng tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh vào thực hiện nhiệm vụ chính trị, vào công tác và cuộc sống, cán bộ, đảng viên nhất thiết phải hiểu biết, nắm vững nội dung một cách đầy đủ, tường tận và sâu sắc: Nắm vững hệ thống quan điểm tư tưởng Hồ Chí Minh về những vấn đề cơ bản của cách mạng Việt Nam; hiểu biết sâu sắc về tư tưởng, tấm gương đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Đây là những yêu cầu rất quan trọng, không thể thiếu trong giữ vững nền tảng tư tưởng và phương hướng hành động đúng đắn. Do đó, cần khắc phục những hạn chế, bệnh hình thức trong học tập, tuyên truyền, nâng cao chất lượng học tập, nghiên cứu của cán bộ, đảng viên, học viên. Tiếp tục phát triển nhiều cách thức: mở các chương trình đào tạo, bồi dưỡng theo môn học, theo chủ đề; mở rộng hơn nữa các loại hình đào

tạo, bồi dưỡng; đa dạng hóa kênh tuyên truyền, giáo dục nội dung tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh phù hợp với từng bộ phận cán bộ, đảng viên...

Thứ hai, kết hợp chặt chẽ việc tu dưỡng, rèn luyện theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh với việc thực hiện nhiệm vụ chính trị và thực hiện đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước.

Mỗi cán bộ, đảng viên đều sinh hoạt trong một tổ chức đảng và gắn với một cơ quan, ngành,

địa phương, đơn vị nhất định và đều được giao nhiệm vụ chính trị để thực hiện. Yêu cầu cán bộ, đảng viên, hơn ai hết phải hiểu rõ nhiệm vụ chính trị mà ngành, địa phương, cơ quan, đơn vị mình được giao. Từ đó mỗi cán bộ, đảng viên phải nhận thức rõ trách nhiệm, nhiệm vụ đó mà tập trung trí tuệ, năng lực, công sức, thời giờ, đồng thời tiên phong, đi đầu thực hiện thật tốt để làm gương cho quần chúng, nhân dân. Đại hội XIII của Đảng yêu cầu “Đẩy mạnh giáo dục

Việc thực hiện đồng bộ các nhiệm vụ và giải pháp trên chính là góp phần đẩy mạnh một cách hiệu quả việc học tập và làm theo đạo đức và phong cách Hồ Chí Minh, học tập và vận dụng sáng tạo tư tưởng của Người, xây dựng đội ngũ cán bộ đảng viên thực sự là “gốc”, là “hạt nhân” trong mọi công việc, tiên phong, gương mẫu xây dựng đất nước phát triển phồn, vinh hạnh phúc theo định hướng XHCN.

đạo đức cách mạng, thực hiện thường xuyên, sâu rộng, có hiệu quả việc học tập, làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh gắn với việc thực hiện các nhiệm vụ chính trị”¹².

Quá trình học tập, tu dưỡng, rèn luyện theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh gắn với nhiệm vụ của các ngành, địa phương, cơ quan, đơn vị, đội ngũ cán bộ, đảng viên trong lãnh đạo, chỉ đạo nhân dân thực hiện đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước. Đó là phải thực hiện nghiêm túc *Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa*

xã hội (bổ sung, phát triển năm 2011); tiếp tục thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 khóa XI, khóa XII, Nghị quyết Đại hội XII, Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng; Nghị quyết số 33-NQ/TW, ngày 9-6-2014 về “xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước”; Nghị quyết số 29-NQ/TW, ngày 4-11-2013 về “đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo” v.v.; chấp hành nghiêm *Hiến pháp* và các đạo luật khác, góp phần hiện thực hóa tư tưởng, đạo đức, phong cách của Người trong cuộc sống xã hội, xây dựng và phát triển đất nước.

Thứ ba, phát huy vai trò nêu gương của người đứng đầu các tổ chức, cơ quan trong hệ thống chính trị; tính tự giác của cán bộ, đảng viên trong học tập, làm theo, vận dụng tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh.

Đạo đức của cán bộ, đảng viên có ảnh hưởng lớn trong xã hội vì “Quần chúng chỉ quý mến những người có tư cách, đạo đức”¹³, và “tính xấu của một đảng viên, một cán bộ, sẽ có hại đến Đảng, có hại đến dân”¹⁴. Đối với cán bộ, đảng viên, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn yêu cầu cao về đạo đức cách mạng, rèn đức luyện tài, mà đức là gốc. Nêu gương có thể coi là một nguyên tắc hoặc giải pháp căn bản mà qua đó làm cho cán bộ, đảng viên thấm nhuần tư tưởng Hồ Chí Minh, hình thành đạo đức mới, phong cách khoa học. Ông cha ta xưa từng đúc kết rằng “Thượng bất chính, hạ tắc loạn”; và điều đó luôn đúng mọi nơi, mọi lúc. Trong xã hội, người ở vị trí, ở chức vụ càng cao thì càng phải làm đầu tàu, làm gương tốt cho cấp dưới. Hồ Chí Minh yêu cầu “đảng viên đi trước, làng nước theo sau”, đảng viên phải “tiên ưu, hậu lạc”, tức là lo trước, vui sau, “Nói thì phải làm” là một trong những tiêu chí phải có của người cách mạng”. Hồ Chí Minh chính là một tấm gương sáng ngời về nhiều mặt, nhiều việc. Người chủ trương động viên, khuyến khích, kêu gọi, yêu cầu cán bộ, đảng viên và nhân dân làm việc gì, thì

chính Người luôn thực hành rất nghiêm túc, đầy đủ và có hiệu quả về việc đó. Theo Hồ Chí Minh, người đứng đầu các tổ chức, cơ quan trong hệ thống chính trị hơn ai hết phải làm gương và toàn thể đội ngũ cán bộ, đảng viên phải làm gương tốt cho quần chúng, nhân dân. Thấm nhuần tư tưởng đó, Đại hội lần thứ XIII của Đảng yêu cầu “Thực hiện nghiêm các quy định của Đảng về trách nhiệm nêu gương, chức vụ càng cao càng phải gương mẫu, trước hết là Ủy viên Bộ Chính trị, Ủy viên Ban Bí thư, Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương”¹⁵.

Thứ tư, các tổ chức đảng, cán bộ, đảng viên phải xây dựng kế hoạch học tập, làm theo, tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh.

Mỗi tổ chức đảng, mỗi cơ quan, ban, ngành phải xây dựng kế hoạch tổ chức cho cán bộ, đảng viên học tập, nắm vững nội dung tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Phải đảm bảo có đủ tài liệu, phương tiện phục vụ học tập; thường xuyên kiểm tra, đánh giá kết quả thực hiện. Việc học tập tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh phải được tiến hành thường xuyên, với các chuyên đề hằng năm; đồng thời có thể mở rộng học tập nhiều nội dung khác cần thiết cho ngành, địa phương, cơ quan, đơn vị. Khuyến khích cán bộ, đảng viên tự nghiên cứu, học tập. Sau khi học tập, các tổ chức, cá nhân phải xây dựng kế hoạch, chương trình hành động để rèn luyện, tu dưỡng. Tập thể lãnh đạo các cấp, nhất là người đứng đầu lãnh, chỉ đạo xây dựng kế hoạch, chương trình hành động của tổ chức đảng, tập thể lãnh đạo. Mỗi cán bộ, đảng viên phải vạch kế hoạch tu dưỡng, rèn luyện phù hợp nhất và phải thật sự kiên trì, nhẫn nại suốt đời. Đảng và Nhà nước tiếp tục bổ sung, hoàn thiện chính sách, pháp luật, các quy định liên quan đến đạo đức, phong cách của cán bộ, đảng viên. Những yêu cầu về chuẩn mực đạo đức công vụ, phong cách ứng xử văn hóa càng cụ thể, rõ ràng thì càng dễ thực hiện và dễ đánh giá.

Thứ năm, tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, đấu tranh bảo vệ nền tảng tư tưởng, kịp thời sơ kết, tổng kết, biểu dương, khen thưởng.

Kiểm tra, giám sát là một hoạt động rất cần thiết trong công tác cũng như việc học tập, tu dưỡng, rèn luyện của cán bộ, đảng viên. Chỉ thị số 05/CT-TW, của Bộ Chính trị đã yêu cầu mỗi cán bộ, đảng viên trong việc tự giác nêu gương, học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, nhất là đối với người đứng đầu các tổ chức, cơ quan trong hệ thống chính trị. Cùng với sự tự giác nêu gương của người đứng đầu, của cán bộ, đảng viên, trong quá trình tổ chức việc học tập, làm theo này cũng cần thiết có sự theo dõi, đôn đốc, kiểm tra, giám sát việc thực hiện. Đại hội XIII nhấn mạnh: “Coi trọng kiểm tra, giám sát trong Đảng, kết hợp với vai trò giám sát của cơ quan dân cử, của Mặt trận Tổ quốc và báo chí đối với cán bộ, đảng viên thực hiện các quy định nêu gương”¹⁶.

Các cấp ủy đảng, Ủy ban kiểm tra các cấp phải thường xuyên kiểm tra, giám sát theo quy định và các hình thức khác như sổ tay theo dõi của tổ chức, sổ tay tu dưỡng của cán bộ, đảng viên. Công tác kiểm tra, giám sát nhất thiết phải được gắn chặt với công tác tự phê bình và phê bình, nhận xét, đánh giá cán bộ, đảng viên định kỳ hằng năm và cả nhiệm kỳ. Công tác này càng được thực hiện thường xuyên, kịp thời, chặt chẽ thì càng giúp cho việc học tập, tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, thực hiện và phát triển tư tưởng của Người trong thực tiễn cách mạng đạt được kết quả cao hơn.

Hiện nay, trước tình trạng xuất hiện một số quan điểm sai trái, phản diện, thù địch tấn công nền tảng tư tưởng của Đảng, công kích, xuyên tạc bóp méo lịch sử, về Chủ tịch Hồ Chí Minh và các lãnh đạo Đảng và Nhà nước, mỗi cán bộ, đảng viên cần gương mẫu đi đầu, nêu cao tinh thần cảnh giác cách mạng, kiên quyết đấu tranh làm thất bại mọi hành động của chúng. Việc học tập, làm theo tư

tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh là việc làm thường xuyên, liên tục, trong đó, cần thiết có sự đánh giá, sơ kết, tổng kết và phải kịp thời “Cổ vũ, biểu dương các gương sáng đạo đức, tạo ảnh hưởng sâu rộng trong Đảng và ngoài xã hội”¹⁷. Đó cũng chính là thực hiện nhiệm vụ Đại hội XIII của Đảng đã đề ra: “Tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, kiên quyết và thường xuyên đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch, cơ hội chính trị”¹⁸. Đại hội XIII của Đảng xác định, một trong các nhiệm vụ trọng tâm thời gian tới là: “Tập trung xây dựng Đảng về đạo đức, tích cực đấu tranh phòng chống quan liêu, tham nhũng, lãng phí, tiêu cực; ngăn chặn, đẩy lùi có hiệu quả tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ” gắn với đẩy mạnh học tập, làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”¹⁹.

1. 14. *Hồ Chí Minh Toàn tập*, Nxb CTQG, H, 2011, T. 5, tr. 280, 294

2. *Sđđ*, T. 15, tr. 113

3. *Sđđ*, T. 12, tr. 403

4. *Sđđ*, T. 8, tr. 13

5, 6, 10. Kết luận về tiếp tục thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW của Bộ Chính trị “Về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh” ngày 18-5-2021, <https://nhandan.com.vn/tin-tuc-su-kien/ket-luan-cua-bo-chinh-tri-ve-tiep-tuc-thuc-hien-chi-thi-so-05-ct-tw-cua-bo-chinh-tri-ve-day-manh-hoc-tap-va-lam-theo-tu-tuong-dao-duc-phong-cach-ho-chi-minh-646632/>

7. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb CTQG ST, H, 2021, T. II, tr. 178-179

8, 9, 12, 15, 16, 17, 18, 19. *Sđđ*, T. I, tr. 187, 41, 183, 183-184, 184, 184, 183, 41

11. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, Nxb CTQG, H, 2011, tr. 88

13. *Hồ Chí Minh Toàn tập*, Nxb CTQG, H, 2011, T. 6, tr. 16.